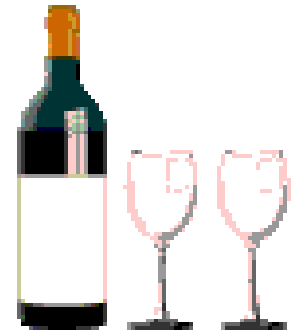

Alkoholová závislost

Martina Švaříčková

Charakteristika

- Alkohol je chemicky etylalkohol, etanol.
- Vzniká při kvašení cukrů, jednoduchých nebo složitých.
- Alkohol je znám již od středověku, stejně tak problémy s jeho nadužíváním.
- Patří (společně s nikotinem) mezi legální drogy.
- Jedná se o látku se značnou orgánovou toxicitou.

Rozšíření

- Alkohol je rozšířen po celé planetě.
- Spotřeba alkoholu se pohybuje v ČR kolem 10 litrů čistého alkoholu na obyvatele.
- Nadměrně konzumuje alkohol asi $\frac{1}{4}$ všech mužů a $\frac{1}{10}$ žen v ČR.

Způsob aplikace

- Alkohol se požívá *per os* (ústly).
- Dobře prochází biologickými membránami, rychle se vstřebává z trávicího traktu a prochází do mozku.
- Jiné aplikace jsou možné, ale málo obvyklé.

Účinky

- Závisí na dávce a dalších faktorech (vliv prostředí a dispozice).
- Stav po požití alkoholu se nejčastěji projeví jako prostá opilost (ebrieta).
- Malé dávky působí stimulačně??? vyšší tlumivě.
- Na počátku se dostavuje zlepšení nálady, pocit sebevědomí a energie, později dochází ke ztrátě zábran a snížení sebekritičnosti.
- Postupně se dostavuje únava, útlum a spánek.

ce (4 stádia)

Stupeň opilosti závisí na koncentraci alkoholu v krvi.

1. Lehká opilost (excitační stádium),
2. Opilost středního stupně (hypnotické stádium),
3. Těžká opilost (narkotické stádium),
4. Těžká intoxikace se ztrátou vědomí, hrozící zástavu dechu a oběhu (asfyktické stádium).

Krátkodobé nežádoucí účinky

- Typická je porucha rovnováhy, svalového napětí, zpomalení reakčního času, nevolnost, zvracení.
- Poruchy chování s agresivitou, snížená sebekritičnost.
- Při těžších intoxikacích se dostavuje kvantitativní porucha vědomí až smrt.

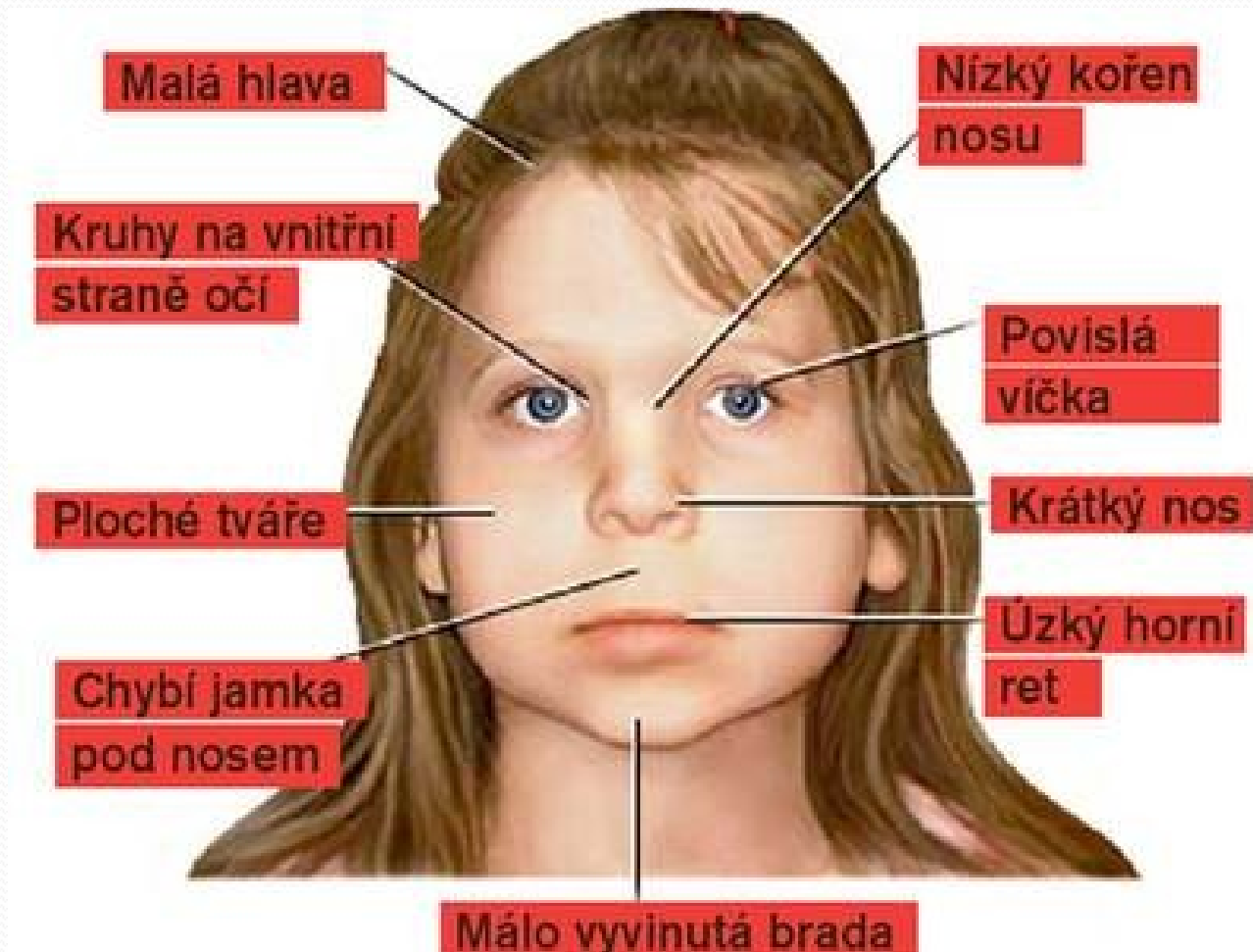

Dlouhodobé nežádoucí účinky

- Poškození gastrointestinálního traktu.
- Funkční a orgánové poškození oběhového systému.
- Poruchy krvetvorby, anémie a poruchy hemokoagulace.
- Poruchy spánku, úzkostně-depresivní stavy.
- Poškození nervového systému.
- Poškození endokrinního systému.
- U těhotných může dojít k vážnému poškození plodu – FAS (fetální alkoholový syndrom).

Charakteristické rysy FAS

Typy závislosti

- Hlavním rizikem nadměrného užívání alkoholu je rozvoj tělesné a psychické závislosti.
- Typy závislosti podle Jellineka z roku 1940:
  1. **Typ alfa** (problémové pití). K potlačení tenze, úzkosti či deprese, časté je pití o samotě.
  2. **Typ beta**. Příležitostný abúzus, časté pití ve společnosti, charakteristickým následkem je somatické poškození.
  3. **Typ gama** (anglosaský typ). Preference piva a destilátů, porucha kontroly pití, postupný nárůst tolerance k alkoholu. Psychická závislost.
  4. **Typ delta** (románský typ). Preference vína. Typická denní konzumace alkoholu, trvalé udržování „hladiny“ bez výraznějších projevů opilosti a ztráty kontroly. Somatická závislost.
  5. **Typ epsilon** (kvartální pijáctví). Epizodický abúzus s obdobími delší, občas úplné abstinence, nepříliš častá varianta.

Jellinekův popis vývoje závislosti

- 1) **počáteční** - symptomatické, (píják si uvědomuje, že pije více, pro úlevu zvyšuje frekvenci a dávky).
- 2) **varovné** - prodromální, (píják se stydí, zvyšuje se tolerance, objevují se okénka), odpovídá škodlivému užívání.
- 3) **rozhodné** – krucióální (vzrůstá tolerance, konflikty se zákonem, rozpad interp. vztahů).
- 4) **konečné** – terminální rozvoj poklesu tolerance.

Odvykací stav

- Abstinenční příznaky se rozvíjí během hodin až dní po vysazení nebo redukci dávek.
- Maxima dosahuje během druhého dne.
- Hlavní příznaky odeznívají obvykle do týdne.
- Příznaky: psychomotorický neklid, třes, pocení, úzkost, nevolnost, zvracení, tachykardie, hypertenze, slabost, poruchy spánku, halucinace, iluze, křeče, **delirium tremens**.

Literatura

- KALINA, K., A KOL. (2008): *Základy klinické adiktologie*. Grada, Praha, 388 s.
- TYLER, A. (2000): *Drogy v ulicích*. IŽ, s.r.o., Václavské Náměstí 36, Praha, s. 51-79.
- Informace použité z prezence: KMOCH, Vladimír. Alkohol. 2010. Psychiatrická klinika 1.LF UK. Praha.